

8. Михасюк І., Державне регулювання економіки / А. Мельник, М. Крупка, З. Залога; за ред. д-ра екон. наук, проф., акад. АН вищої школи України І. Михасюка. – ЛНУ ім. І. Франка. – К.:Атіка, Ельга-Н, 2000. – 592 с.

9. Орлик О. В. Економічна безпека підприємства: властивості, стратегія та методи забезпечення / О. В. Орлик // Економічна безпека в умовах глобалізації світової економіки: [колективна монографія у 2т.]. – Дніпропетровськ: «ФОРМ Дробязко С.І.», 2014. – Т. 2. – С. 176–182.

10. Отенко І. П. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник / укл. І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2012. – 262 с.

11. Світова економіка: підручник / А.С. Філіпенко та ін. – К.: Либідь, 2007. – 640 с.

12. Соскін І.О. Трансформація інтегративної економічної моделі України в контексті швейцарського досвіду / І.О. Соскін // Збірник наукових праць «Формування ринкових відносин в Україні». – 2011. – №6 (121). – С. 182–189.

А.В. КАЛИНИЧ,

студент Київський національний університет технологій та дизайну,

І.О. ТАРАСЕНКО,

д. е. н., професор Київський національний університет технологій та дизайну

Особливості управління фінансовою безпекою підприємства

Досліджено теоретичні підходи до визначення поняття фінансової безпеки підприємства, особливості методичного забезпечення системи управління фінансовою безпекою підприємства.

Ключові слова: управління, фінансова безпека, методичне забезпечення системи управління фінансовою безпекою.

А.В. КАЛИНИЧ,

студент Киевский национальный университет технологий и дизайна

И.А. ТАРАСЕНКО

д. э. н., профессор Киевский национальный университет технологий и дизайна

Особенности управления финансовой безопасностью предприятия

Исследованы теоретические подходы к определению понятия экономической безопасности предприятия, особенности методического обеспечения системы управления финансовой безопасностью предприятия.

Ключевые слова: управление, финансовая безопасность, методическое обеспечение системы управления финансовой безопасностью.

A. KALYNYCH,

student of Kyiv National University of Technology and Design

I. TARASENKO,

Doctor of Economics, professor of Kyiv National University of Technology and Design

Features of financial security companies

Theoretical approaches to the definition of economic security, particularly methodical maintenance of financial enterprise security management system.

Keywords: management, financial security, methodical provision of financial security management system.

Постановка проблеми. Фінансово-економічну безпеку підприємства слід розглядати як такий стан системи регулювання, а також рівень розвитку підприємства в державі (регіоні), за якого дотримуються гарантії захищеності життєво важливих інтересів окремо взятих суб'єктів підприємницької діяльності та підприємства загалом від внутрішніх і зовнішніх загроз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дане питання висвітлюють у працях такі вчені: Вергун А. М., Вишнівська Б., Войнаренко М., Ермошенко, М.М., Заїнчковський А. О., Картузов Є. П., Кириченко О.А., Коваленко Д. І., Малик О. В., Микитюк П. П., Мороз О. В., Нижник О. В.

Сучасні умови господарювання вимагають підвищення ефективності управління фінансовою та економічною діяльністю підприємств. На сьогодні особливо гостро стоїть проблема необхідності зміни підходів до дослідження фінансово-економічної безпеки, що пояснюється якісними та кількісними змінами, які відбуваються як у локальному, так і глобальному середовищі.

Мета статті. Вивчення класичних та сучасних підходів до організації системи фінансової безпеки підприємства, які висвітлено в наукових працях зарубіжних та вітчизняних вчених з питань організації системи фінансової безпеки підприємства.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Виклад основного матеріалу. Аналіз наукової літератури з даного питання дозволив узагальнити і доповнити сутнісні характеристики фінансової безпеки підприємства наступним чином [8, С. 74]:

1. Фінансова безпека є одним з основних елементів економічної безпеки підприємства. У загальному складі елементів економічної безпеки фінансова компонента є провідною в силу основоположного значення структури та рівня фінансового потенціалу підприємства для забезпечення основних цілей його діяльності.

2. Фінансова безпека може бути охарактеризована за допомогою комплексу кількісних і якісних параметрів фінансового стану, що відображають рівень його захищеності від зовнішніх і внутрішніх загроз.

3. Фінансова та економічна безпека нерозривно пов'язані між собою категорії, що дозволяє поєднати

ці поняття в єдиному визначенні – фінансово-економічної безпеки.

В науковій літературі пропонується класифікація підходів до визначення рівня фінансової безпеки підприємства, що передбачає їх поділ на три великі групи:

– ті, що пропонують оцінювати рівень фінансової безпеки як складової економічної безпеки підприємства;

– ті, що пропонують оцінювати рівень фінансової безпеки на основі визначення загального стану фінансової діяльності підприємства;

– ті, що пропонують визначати інтегральний показник фінансової безпеки підприємства [7].

Таким чином, зміст поняття фінансової безпеки можна визначити як граничний рівень його фінансового захисту від реальних та потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього характеру, який визначається

Підходи до визначення понять «фінансова безпека», «фінансова безпека підприємства»

Автор	Визначення
Барановський А.О.	Фінансова безпека – це: – рівень забезпеченості громадянина, домашнього господарства, верств населення, підприємства, організації, установи, регіону, галузі, сектора економіки, ринку, держави, суспільства, міждержавних утворень, світового співтовариства фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення їх потреб і виконання існуючих зобов'язань; – якості фінансових інструментів і послуг, що запобігає негативному впливу можливих прорахунків і прямих зловживань на фінансовий стан наявних та потенційних клієнтів, а також гарантує (у разі потреби) повернення вкладених коштів [3].
Ревенчук Н.Й.	Фінансова безпека підприємства – це захист від можливих фінансових втрат і попередження банкрутства підприємства, досягнення найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів [11].
Бланк І.О.	Фінансова безпека підприємства як кількісно та якісно детермінованого рівня фінансового стану, що забезпечує стабільний захист його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенційних загроз внутрішнього та зовнішнього характеру, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії і створюють необхідні передумови фінансової підтримки стійкого розвитку в поточному та перспективному періоді [3].
Горячева К. С.	Фінансова безпека підприємства – такий його фінансовий стан, котрий характеризується збалансованістю і якістю фінансових інструментів, технологій і послуг, стійкістю до загроз, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію власних фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, а також забезпечувати ефективний і сталий розвиток цієї фінансової системи [42].
Папехін Р. С.	Фінансова безпека – визначає граничний стан фінансової стійкості, в якому повинно знаходитися підприємство для реалізації своєї стратегії, і який характеризується спроможністю підприємства протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам [15].
Єпіфанов А. О.	Фінансова безпека – це стан підприємства, що: 1) дозволяє забезпечити стабільність, платоспроможність і ліквідність у довгостроковому періоді; 2) забезпечує достатню фінансову незалежність; задовольняє потреби підприємства у фінансових ресурсах для стійкого розширеного відтворення; 3) здатен протистояти існуючим і виникаючим небезпекам, що прагнуть завдати фінансової шкоди підприємству або змінити всупереч бажанню структуру власного капіталу, або примусово ліквідувати підприємство [16].
Кириченко О.А., Лаптев С.М., Пригунов П.Я., Захаров О.І.	Фінансова безпека – це стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів підприємства, виражений у найкращих значеннях фінансових показників прибутковості і рентабельності бізнесу, якості управління, використання основних і оборотних засобів підприємства, структури його капіталу, норми дивідендних виплат по цінних паперах підприємства, а також курсової вартості його цінних паперів як синтетичного індикатора поточного фінансово-господарського стану підприємства і перспектив його технологічного і фінансового розвитку [20].
Нікіфоров П. О. Куперівська С. С.	Фінансово-безпечна компанія – це та, яка виважено і оптимально підходить до використання і управління своїми фінансовими ресурсами, здійснює чіткий їх контроль, оперативно реагує на будь-які загрози, внутрішні чи зовнішні, з метою їх мінімізації або уникнення без шкоди для загальної діяльності [50].

кількісними та якісними параметрами його фінансового стану, з урахуванням формування комплексу пріоритетних фінансових інтересів та створення системи необхідних фінансових передумов сталого розвитку в короткостроковому і довгостроковому періоді за умови постійного моніторингу фінансової безпеки і формування комплексу превентивних і контрольних заходів.

В результаті аналізу фахової економічної літератури з питань оцінки ризиків, визначено основні методи, за якими можна визначити ступінь агрегованого фінансового ризику: статистичний, розрахунково-аналітичний та метод експертних оцінок.

Інтегральну оцінку рівня фінансової безпеки підприємства можна провести на основі зіставлення граничних (критичних і нормальних) та фактичних значень індикаторів. Нормування варто проводити стосовно нормального значення показника (формула 1.1):

$$X_i = \left(\frac{P_{i\phi}}{P_{in}} \right)^b \quad (1.1)$$

де $P_{i\phi}$, P_{in} – відповідно фактичне і нормального значення i -го показника;

b – показник ступеня.

Для цього необхідно прийняти припущення про те, що якщо позитивне значення для підприємства має зростання показника його вважатимемо за показник типу «максимум» (дорівнює -1) і відповідно показники, які повинні мати тенденцію до зниження, приймаємо за показники типу «мінімум» (дорівнює 1). Нормоване значення критичного показника визначається за формулою (1.2):

$$X_{i\kappa p} = \left(\frac{P_{i\kappa p}}{P_{in}} \right)^b \quad (1.2)$$

де $P_{i\kappa p}$ – критичне значення вихідних показників.

Таким чином, у якості індикаторів рівня фінансової безпеки підприємства можуть виступати нормовані значення показників, розраховані на базі нормальних (граничних) значень вихідних показників.

В умовах ринкових відносин забезпечення фінансової безпеки підприємства – це своєчасне виявлення і нейтралізація загроз його економічному благополуччю. Рівень фінансової безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно його керівництво і спеціалісти будуть спроможні уникнути можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього і внутрішнього середовища. Межа беззбитковості діяльності підприємства – це критична межа допустимого зниження рівня валового прибутку і росту рівня операційних витрат, яка настає при рівновазі цих двох величин. У світовій практиці, для оцінки фінансового стану суб'єкта підприємництва як з позиції управління ризиками, так і ефективності діяльності ви-

користовують п'ять груп показників, а саме: показники оцінки майнового стану, показники рентабельності, показники оцінки ліквідності, платоспроможності та кредитоспроможності, показники ділової активності та показники, що характеризують акціонерний капітал і ефективність його використання. При цьому, для оцінки рівня фінансової безпеки підприємства, вітчизняні економісти рекомендують розраховувати показники зносу основних засобів, їх фондоддачі, рентабельності активів, оборотності активів та ін.

Проте більш узагальнену характеристику рівня фінансової безпеки можливо одержати завдяки розрахунку інтегрального показника, оскільки в результаті Проте використання інтегральної оцінки фінансового стану підприємства та розробити заходи щодо підвищення ліквідності, платоспроможності, виявити резерви підвищення ефективності функціонування підприємства та попередити виникнення фінансової кризи.

Висновки

Виходячи із результатів аналізу оцінювання наукової літератури вважаємо, що основними напрямками покращання фінансового стану більшості українських промислових підприємств в сучасних умовах можуть бути такі: подальше поступове нарощування обсягів виробництва й реалізації товарів; активне стимулювання попиту на продукцію шляхом збільшення кількості й якості реклами, промо-акції, акції з подарунками, проведення ефективних виставок, свят, фестивалів, презентацій (для споживачів і ЗМІ); подальший розвиток системи дистрибуції, відкриття невеликих фірмових магазинів/кіосків, удосконалення/оновлення упаковок; становлення більш гнучкої системи знижок; розширення, орієнтуючись на конкретні ринки, асортименту продукції та її якості; постійний активний пошук шляхів і можливостей виходу на нові ринки та збільшення освоєних; активне впровадження заходів із підвищення продуктивності праці; удосконалення системи управління фінансовою безпекою, розвиток науково-методичного забезпечення її функціонування.

Список використаних джерел

1. Вергун А. М. Особливості управління фінансово-економічною безпекою підприємства / А. М. Вергун, Т. М. Нефедова, І. О. Тарасенко // International scientific journal. – 2015. – № 2. – С. 27–31. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2015_2_7
2. Вергун а. м., Стріжко К. В. Сучасні підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4142>

3. Вишнівська Б. Методи мінімізації фінансових ризиків / Б. Вишнівська // Економіст. – 2007. – № 6. – С. 58–59.
4. Войнаренко М. Управління економічною безпекою підприємств на основі оцінки відхилень порогових показників / М. Войнаренко, О. Яременко // Економіст. – 2008. – № 12. – С. 60–63.
5. Єрмошенко, М. М. Економічні та організаційні засади забезпечення фінансової безпеки підприємства : Предпринт наукової доповіді / За наук. ред. д. е. н., проф. М. М. Єрмошенка – К. : Національна академія управління, 2005. – 78 с.
6. Заїнчковський А. О. Оцінка ефективності системи фінансово-економічної безпеки підприємств харчової промисловості та обґрунтування управління можливими наслідками загроз і використання можливостей [Електронний ресурс] / А. О. Заїнчковський, Т. М. Іванюта // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – № 2. – С. 47–51. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2016_2_13
7. Картузов Є. П. Аналіз механізму управління фінансовою безпекою підприємства [Електронний ресурс] / Є. П. Картузов // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 7. – С. 118–124. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2013_7_15
8. Кириченко О.А. Вдосконалення управління фінансовою безпекою підприємств в умовах фінансової кризи // Финансовые рынки и ценные бумаги, 2009. – № 16. – 2009. – С. 22–28.
9. Коваленко Д. І. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства [Електронний ресурс] / Д. І. Коваленко, М. К. Богун // International scientific journal. – 2015. – № 5. – С. 58–60. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2015_5_15
10. Малик О. В. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства / О. В. Малик // Економічний простір. – 2015. – № 99. – С. 154–166.
11. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент / П. П. Микитюк. – Тернопіль : Економічна думка, 2006. – 295 с.
12. Мороз О. В. Оптимальне управління економічними системами в умовах невизначеності та ризику : монографія / О. В. Мороз, А. В. Матвійчук; Вінниц. нац. техн. ун-т. – Вінниця: УНІВЕРСУМ–Вінниця, 2003. – 177 с.
13. Нижник О. В. Методологічні підходи оцінки економічних ризиків промислових підприємств / О. В. Нижник // Моделювання регіональної економіки. – 2013. – № 2. – С. 75–84.

УДК 332.628

А.О. КОШЕЛЬ,

к.е.н., Національний університет біоресурсів і природокористування України

Використання нейромережевих технологій для проведення масової оцінки земель

В статті розглянуті питання пов'язані з використанням нейромережевих технологій для проведення масової оцінки земель. Досліджені особливості побудови нейронних мереж адаптованих для оцінки земель. Запропоновані напрями удосконалення грошової оцінки земель в Україні на основі застосування нейронних мереж.

Ключові слова: нейронна мережа, масова оцінка, ринкова вартість, земельні ділянки, ринок земель.

А.А. КОШЕЛЬ,

к.э.н., Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

Использование нейросетевых технологий для проведения массовой оценки земель

В статье рассмотрены вопросы, связанные с использованием нейросетевых технологий для проведения массовой оценки земель. Исследованы особенности построения нейронных сетей адаптированных для оценки земель. Предложенные направления совершенствования денежной оценки земель в Украине на основе применения нейронных сетей.

Ключевые слова: нейронная сеть, массовая оценка, рыночная стоимость, земельные участки, рынок земель.

A. KOSHEL,

Ph.D. in Economics, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Using of the neural network technology for the conduct mass appraisal of land

The issues associated with the use of neural network technology for mass valuation of land are discussed in the article. The features of the construction of neural networks adapted for land evaluation are researched. The ways of improving monetary value of land in Ukraine on the basis of neural networks are proposed.

Keywords: neural network, mass appraisal, the market value of land, the land market.